

1) Ἀλληγορικός, παραβολικός, οὐχὶ σαφῆς ἐνθ' ἀν.: *Λόγια ἀναγυριστικὰ Ρέθυμν.* "Ἐλεγα κάμψα ἀναγυριστικὴ μαντικάδα ΙΚονδυλάκ. ἐνθ' ἀν. || Ἄσμ.

Δίμουρα μ' ἀγαλεᾶσσον γαὶ φεύγικα μ' ἐφίλειες καὶ ἀναγυριστικά σανε τὰ λόγια ποῦ μοῦ μῆλειες (δίμουρα = διπρόσωπα) Ρέθυμν. "Η σημ. καὶ ἐν Στάθῃ ἐνθ' ἀν. «ἀμμὲ μὰ δὲν ἐγροίκησα τ' ἀνεγυριστικά σου, | μὰ τὴν ζεσπότα, δάσκαλε, σὰν ἔπειτε ηδιδά σου». 2) Τὸ οὐδ. τοῦ πληθ. ἀναγυριστικά τά, ἡ ἀμοιβὴ διὰ τὸ γύρισμα παλαιῶν ἐνδυμάτων Λεξ. Δημητρ. Συνών. γυριστικά (ιδ. γυριστικός). Πρ. ἀναγυρίζω Β 1.

ἀνάγυρος δ, (I) Κρήτ. Λευκ. Στερελλ. (Λαμ.) Χίος κ. ἀ. ἀνάγυρος Πελοπν. (Μάν.) ἀνάγυρος Κέρκ. ('Αργυρᾶδ.) ἀλάγυρος Κάρπ. ἀνάγυρος Χίος ἀλόγυρος Ίων. (Σιμύρων.) Κεφαλλ. Πάρ. Σύρ. Χίος — Κορ. Ἀτ. 4,8.

"Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ οὐσ. γῦρος.

1) Δρόμος κυκλοειδῆς καὶ μὴ κατ' εὐθεῖαν φέρων, περίοδος, λοξοδρομία ἐνθ' ἀν.: "Ἐκαμα μεγάλ' ἀνάγυρος στενε νά ρθω Κρήτ. Γιὰ νά ρθης 'ς τ' ἀβέλι μὴ βάς τὸ δρόμο, παρὰ νὰ περάσῃς ἀπὸ τὸ παράστρατο, ἀπὸν δὲν εἰν' ἀνάγυρος αὐτόθι. Κάμαμε ἦνα ἀλόγυρο γιὰ νὰ τὸ βρωμε Σύρ. "Ἐκαν' ἐν' ἀνάγυρο κ' ἐγύριζ' ἀπ' ἄλλη στράτα 'ς τὸ σπίτι Αργυρᾶδ. Συνών. ἀπόγυρος. 2) Σύμπραξις πολλῶν πρὸς ἐργασίαν ἀπαιτοῦσαν πολλὰς χεῖρας Κρήτ.: 'Ανάγυρο θέλει αἴτη ἡ δουλειά.

ἀνάγυρος δ, (II) Δλημάδ. Δασικ. βλάστ. Ελλάδ. 84 ἀρόῦνος Σύμ. ἀρόῦνας Σύμ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀνάγυρος. "Ο τύπ. ἀρόῦνος ἐκ τοῦ *ἀνόυρος κατ' ἀντιμετάθεσιν τῶν φθόγγων ν καὶ ρ. Πρ. ΓΧατζιδ. MNE 2,432, 'Ακαδ. Ἀναγν. (1915) 3,75 καὶ ΒΦάβην ἐν 'Αθηνᾶ 45 (1933) 370 κέξ.

Τὸ φυτὸν ἀνάγυρις ἡ δύσοσμος (*anagyris foetida*) τῆς τάξεως τῶν ἐλλεβοκάρπων (*papillionaceae*) φυτὸν δηλητηριῶν καὶ δύσοσμον. Συνών. ἀζωγυρεά, ἀζωγύρι, ἀζώγυρος, ἀναγυρεά, ἀναγύρι, βρομοκλάρι, βρομοκλάρια. [**]

ἀνάγω ἀμάρτ. ἀνάγον Λέσβ. ἀνάζω Ζάκ. Πελοπν. (Καρδαμ. Λακων. Μάν. Ολυμπ.) Μετοχ. ἀναοῦσα Πελοπν. (Καρδαμ. Λακων. Μάν.) — ('Αθηνᾶ 37 (1925) 184) ἀναοῦσα Πάρ.

Τὸ ἀρχ. ἀνάγω = ἐγείρω, σηκώνω. Διὰ τὸν καταβιβασμὸν τοῦ τόνου εἰς τὴν μετοχ. ἀναοῦσα ίδ. ΓΧατζιδ. MNE 2,121.

Α) Μετβ. 1) Ἐγείρω, ὑψώνω τὴν χεῖρα ἀπειλητικῶς Πελοπν. (Μάν. Ολυμπ.): "Ἄγαξε τὸ χέρι σου καὶ βλέπουμε! (ἀπειλὴ πρὸς τὸν ἀπειλοῦντα διὰ κτυπήση) Μάν. Καὶ κατὰ παράλειψιν τοῦ ἀντικ.: Σὲ ποιὸν νομίζεις διὰ ἀνάζεις; εἴραι κοντὸ τὸ χέρι σου νὰ βαρέσῃ ἐμένα! Ολυμπ. "Ἄγαξε νὰ τὸν βαρήσῃ μὲ τὸ ξύλο Μάν. 'Απάνω π' ἀναξε γιὰ νὰ μὲ βαρέσῃ τοῦ χώνω δύο γουστουκές Ολυμπ. Σὲ ν' ἀνάζεις κ' ἐκείνη νὰ κρούγῃ ἡ νὰ βαρῇ (φρ. ἀστεία λεγομένη ὑπὸ τοῦ πενθεροῦ πρὸς τὸν γαμβρόν, ὅταν τοῦ παραδίδῃ τὴν νύμφην) Μάν. Πρ. ἀναζερβίζω. 2) Προσποιοῦμαι διὰ τὴν κτυπήσω, ἀπειλῶ Πελοπν. (Μάν.): Ἀνάζω τὸ σκυλλί μὲ τὸ ξέλο. 3) Μετακινῶ τι πρὸς τὰ ἐμπρός Πελοπν. (Μάν.): Ἀνάζω τὸ σύνορο.

Β) Αμτβ. 1) Προσπαθῶ νὰ σηκωθῶ Πελοπν. (Μάν.): Τί ἀνάζεις τόσες φορὲς καὶ δὲ σηκώνεσαι; 2) Κινοῦμαι, παρέχω σημεῖα ζωῆς Ζάκ. Λέσβ. Πελοπν. (Μάν.): Δὲν ἀνάζει Μάν. Οὔτε μιλεῖ οὔτε ἀνάζει Ζάκ. || Φρ. Ψ'χὴ δὲν

ἀνάγ' (οὐδεὶς φαίνεται) Λέσβ. Συνών. σαλεύω. 3) "Υπερβάλλω εἰς ἀγώνισμα, ὑπερτερῶ Πελοπν. (Καρδαμ. Λακων. Μάν.): Ξαναπήδηξα καὶ ἀναζη ἦνα χνάρι Λακων. Ρίχνω τὸ λιθάρι καὶ σιγὰ σιγὰ ἀνάζω αὐτόθι. 4) Αὐξάνομαι Πελοπν. (Μάν.): 'Η μέρα ἀπὸ τ' ἀγε - 'Αντρεῖς ἀνάζει. Τὰ πρόβατα ἀνάζουν (παράγουν περισσοτέραν ποσότητα γάλακτος).

Τὸ μετοχ. ὡς οὖσ. 1) Πηγὴ (ώς ἀνάγουσα τὸ ὄδωρ, ἀναβρύουσα) Πάρ. Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀναβάλλουσα. 2) 'Ανωφέρεια, ἐν τῇ μεταφ. φρ.: 'Ο ἀρρωστος πάει πότε τὴν ἀναοῦσα καὶ πότε τὴν καταοῦσα (πότε καλυτερεύει, πότε χειροτερεύει). Συνών. φρ. πάει πότε τὸν ἀνήφορο, πότε τὸν κατήφορο) Πελοπν. (Καρδαμ.)

ἀναγωγὴ ἡ, Καππ. (Σίλ.)

Τὸ ἀρχ. οὖσ. ἀναγωγή, ὅπερ παρὰ τοῖς μεταγν. ἐδήλου καὶ τὴν τῶν φυτῶν περιποίησιν. 'Αγωγή, παίδευσις.

ἀναγωγος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀναγωγος = ἀτίθασος, ἀδάμαστος.

'Ο ἐστερημένος ἀγωγῆς, ὁ κακῶς ἀνατεθραμμένος: 'Ανάγωγος ἀνθρωπος. 'Ανάγωγο κορίτοι - παιδί. Η σημ. καὶ μεταγν.

ἀναγωνεάζω ἀμάρτ. ἀναγωνεάζω Κάρπ. ἀνεωνάζω Κάρπ.

'Εκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ φ. γωνιάζω.

'Οργώνω τὸν ἀγρὸν διαγωνίως. Συνών. ἀνακεφαλίζω.

ἀναγώνεασμα τό, ἀμάρτ. ἀναγώνεασμα Κάρπ.

'Εκ τοῦ φ. ἀναγωνεάζω.

Τὸ διαγώνιον ὅργωμα τοῦ ἀγροῦ: 'Η τέχνη τοῦ ζευγά είναι τ' ἀναγώνεασμα. Συνών. ἀνακεφαλίσμα.

ἀναδαγκώνω ἀμάρτ. ἀνεδαγκώνω Μύκ.

'Εκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ φ. δαγκώνω.

Δάκνω: 'Ανεδαγκώνω τὰ χεῖλη μ'.

ἀναδακρύζω 'Αθην. Αίγιν. Κάρπ. Ρόδ. —ΚΚρυστάλλ. 'Εργα 2,128 ΓΒλαχογιάνν. Μεγάλ. χρόν. 119 —Λεξ. Δεέκη Δημητρ.

'Εκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ φ. δακρύζω.

Δακρύνω ἐνθ' ἀν.: 'Ο ξένος ἀναστέναξε βαθεά, κατὶ εἰπε καὶ ἀναδάκρυσε ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἀν. || Παροιμ. 'Αφοῦ ποκλάψαν οἱ γραιές, ἀναδάκρυσε κ' ἡ χήρα (ἐπὶ τῶν παρακάρων προστόντων τι) Κάρπ. || Ἄσμ.

Γῆς καὶ περιθαλάσσια κλαίον καὶ ἀναδακρύζω

Αθῆν.

Σύρνει ἡ κόρη τὸ νερό καὶ μάται δὲν κοιτάζει, τοῖς τριαντατέσσερες σικλεῖς κινᾶ καὶ ἀναδακρύζει Ρόδ.

Σήκωσε ἡ γραιά τὴν ράκκα, | χαμωγέλασε τ' ἀγώρι, ἀναδάκρυσεν ἡ κόρη

Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἀναδακρύζω.

ἀναδάκρυσμα τό, Λεξ. Δεέκη

'Εκ τοῦ φ. ἀναδακρύζω.

Τὸ νὰ δακρύζῃ τις, δάκρυσμα.

ἀναδακρυώνω Κρήτ. Κάρπ. —(Νεοελλ. Ἀνάλ. Παρνασσ. 1,144) ἀναδακρυώνου Θράκ. (ΑΙν.)

'Εκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ φ. δακρυώνω. Η λ. καὶ παρὰ Μπεργαδ. Απόκοπ. στ. 267 (ἔκδ. ÉLegrard Biblioth. grecq. vulg. 2,107) «μ' ἔνα δημάτιν νὰ γελᾷ, μ' ἄλλον ἀναδακρυώνει» (διορθωτέον: ἄλλο ν' ἀναδακρυώνη).

Ιναδακρύζω, ὁ ἴδ., ἐνθ' ἀν.: Ο ἄδρας γῆ ἡ γυναικα ποῦ σαρδίζει ἀναδακρυώμει καὶ χασμονορεύεται (γῆ = ἡ, σαρδίζει = θεραπεύει δι' ἐπωδῶν) Κρήτ. || Παροιμ. "Οταν δλοι ἀπολάψονται, τότ' ἡ χήρα ἀναδακρυώμει (ἐπὶ τῶν παρακαίως γινομένων) Νεοελλ. Ἀνάλ. Παρνασσ. ἐνθ' ἀν. "Οντεν ἀποχλαγαν οὐλοι, ἀναδακρυώντε κ' ἡ χήρα Κρήτ. (συνών. τῇ προηγούμενῃ).

ἀνάδεια ἡ, Νάξ. (Βόθρ.) —Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ οὐσ. ἀδεια.

1) Εὐκαιρία ἐνθ' ἀν.: Τὴν ἀνάδεια σόχω νὰ κάθωμαι νὰ κανειθεδιάζω; (σόχω = σοῦ ἔχω) Βόθρ. Θαρεῖς πῶς ἔχω τὴν ἀνάδεια σου; αὐτόθ. Συνών. ἀδεια 3, ἀδειανά 1, ἀδειασι 1, ἀδειασι 1, ἀδειοσύνη, ἀδειότη.

2) Ἔλλειψις ἐργασίας, ἀνεργία Λεξ. Δημητρ.: "Ἐχουμε ἀνάδειες. Συνών. κεσάτι.

ἀναδειάζω Ἡπ. —Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ο. ἀδειάζω.

1) Δὲν ἔχω ἐργασίαν, σχολάζω Λεξ. Δημητρ. 2)

Ἐκκενώνω τι ἐνθ' ἀν.: Ν' ἀναδειάσῃς τὸ σπίνη, γιατὶ τὸ νοίκιασα Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἀδειάζω Β 1.

ἀναδειανδς ἐπίθ. ΑΜανούσ. Τραγούδ. 2,116.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ἐπιθ. ἀδειανός.

Ο ἔχων τὰς χεῖρας γενάς: Ἄσμ.

Μάριω μον, ποῦ χεις τὸ σταμνὶ^{κ'}
κ' ἥρθες 'ς τὸ σπίτι ἀναδειανή;

Πβ. ἀδειαρὸς 2.

ἀναδείχνω λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Ἡπ. Τῆν. Μέσ. ἀναδείγνομαι Μέγαρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀναδεικνύω = ἐπιδεικνύω, καθιστῶ γνωστόν.

1) Καθιστῶ τινα σπουδαῖον, προάγω κοινωνικῶς λόγ. κοιν.: Τὸν ἀνάδειξαν οἱ περιστάσεις - τὰ προτερήματά του. Τὸν ἀνάδειξε ὁ θεῖος του. Ἀναδείχθηκε γρήγορα. 2) Δεικνύω Ἡπ.: Ἄσμ.

Δὲν ἔχω γλῶσσα νὰ σοῦ εἰπῶ, μιλά νὰ σὲ λαλήσω,
δὲν ἔχω χειροπάλαμο γὺνα σὲ τὸν ἀναδειξω
(λέγει ἡ Παναγία πρὸς τὸν Ἰωάννην). 3) Ἐμφανίζομαι
ώς βρικόλακας Τῆν.: Ἀνέδ' ξεν ὁ δεῖται. Συνών. βρικόλακαςάζω. 4) Μέσ. ἀποκαλύπτομαι, ἀποδεικνύομαι
Μέγαρ.: Ἀμέσως ἀναδείχτη, ἅμα πήρε φεύτικο δρόκο, ἔπαθε
ὁ ἄδρας της.

ἀναδέλφωτος ἐπίθ. Πόντ. (Χαλδ.) ἀδέλφωτος
Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ἀδελφωτὸς
< *ἀδελφώνω, δι' ὁ πβ. ἀδερφώνω. Τὸ ἀδέλφωτος
κατ' εὐθεῖαν ἐκ τοῦ *ἀδελφωτὸς τοῦ ἀρκτικοῦ α προσ-
λαβόντος σημ. στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου.
Ἴδ. ἀ- στερητ. 2 α.

1) Ὁ ἐστερημένος ἀδελφοῦ ἡ ἀδελφῆς Πόντ. (Σάντ.)

2) Ὁ μὴ ἡγαπημένος ἀδελφικῶς, ἐπὶ ἀδελφοῦ Πόντ.
(Χαλδ.): Γνωμ.

Τ' ἀδέλφᾳ τ' ἀναδέλφωτα δέντρᾳ χωρὶς τὰ φύλλα
(οἱ μὴ ἡγαπημένοι ἀδελφοὶ ὅμοιάζουν πρὸς δένδρα
χωρὶς φύλλα).

ἀνάδειμα τό, (I) Κέρκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Στερελλ.
(Ακαρναν.) —ΓΚυριακ. Περονόσπορ. 24 ἀνάεμα Νίσυρ.

ἀνέδειμα Ίων. (Κάτω Παναγ.) Α.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ο. ἀναδένω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Η σύνδεσις διὰ κόμβου τῶν δύο τμημάτων τοῦ
νήματος τοῦ θραυσθέντος κατὰ τὴν ὑφανσιν Ίων. (Κάτω

Παναγ.): Μοῦ σπασεν ἡ κλωστὴ ἐκεῖ ποῦ φαινα καὶ ἡκαμα κ' ἔγω ἀνέδειμα. 2) Τεμάχιον νήματος, τὸ δποῖον χρησιμεύει πρὸς σύνδεσιν τῶν δύο τμημάτων τοῦ θραυσθέντος κατὰ τὴν ὑφανσιν νήματος Κρήτ.: Βρές ἔνα κομμάτι ἀνέδειμα καὶ ἀρέδεσέ μού το σὲ κεινὴ τὴν κλωστὴν. 2) Μαγκόκς κατάδειμος Κρήτ.: Ἀνάδειμα πρέπει πῶς τοῦ χοννε καωμένο καὶ δὲ δορεῖ νὰ πάρῃ ἀπάνω dov. Συνών. δε ματικό.

3) Η προσκόλλησις ἀπορφανισθέντος ἐριφίου ἡ ἀρνίου εἰς ἄλλην μετέρα, τὴν δποίαν τοῦ λοιποῦ θηλάζει Κρήτ.: Ἀνάδειμα ἀρνιοῦ - ωιφιοῦ.

4) Η διὰ περιδέσεως στήριξις τῶν κλημάτων ΓΚυριακ. ἐνθ' ἀν.: Αὔριο θά χωμε ἀνασήκωμα καὶ ἀνάδειμα τῶν ἀμπελῶν. 5) Δέσμη Κέρκ. Στερελλ. (Ακαρναν.): Ἀνάδειμα τοῦ σιαριοῦ Κέρκ. Ἐφκιασα τὸ ἀνάδειμα Ακαρναν. Συνών. δεμάτι, χερόβολο.

6) Κηλεπίδειμος Κεφαλλ.: Αὐτὸς σφίγει τὸ ἀνάδειμα δξον δχ τὸ σωβράκι. Συνών. δέμα.

7) Σάκκος τετράγωνος ἀναρτώμενος διὰ δύο ταινιῶν ἐκ τῶν ὄμων καὶ χρησιμεύων ὡς λίκνον διὰ τὰ βρέφη καὶ δι' ἄλλας ἔξοχικάς χρήσεις Νίσυρ. 8) Φράγμα αὐλακος, ὅθεν ἀρχίζει νέος ἀγωγὸς ὕδατος Κρήτ.: Λέρω τ' ἀνάδειμα τὸ αὐλακοῦ. Συνών. ἀμπολή 2 β, δέσι, δεσιά, κόφτρα (ἰδ. κόφτης).

ἀνάδειμα τό, (II) Ἡπ. Παξ. Πελοπν. (Μαζαίκ.) —ΚΘεοτόκ. Οἱ σκλάβ. 12 ΑΚαρκαβίτσ. Ζητιαν. 157 Μποέμ Ντόπ. ζωγραφ. 102 ΔΒουτυρ. Τοιανταδύο διηγ. 78 ΓΒλαχογιάνν. Τὰ παλληκάρ. 63. ἀνάδιμα Ηπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τοῦ ο. ἀναδείμω.

1) Ἀνακίνησις, ἀνάδειμος ἐνθ' ἀν.: Μὲ ξύλο ἔκαμε ἀνάδειμα τοῦ γαλατιοῦ Παξ. Παρακολούθουσα κάθε ἀνάδειμα τοῦ κορμοῦ τον ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἀν. "Ενα θρόισμα πεὸ δυνατό, κάτι σὰν ἀνυπόμορων ψυχῶν ἀνάδειμα ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἀν. Συνών. ἀναδειμή 1, ἀνακάτεμα, ἀνακάτωμα. Πβ. ἀναδείμος. 2) Ἀνασκαφὴ χώματος Πελοπν. (Μαζαίκ.) 2) Τὸ ἀναδευθέν, τὸ ζυμωθὲν ἀλευρον Ηπ. Συνών. ἀναδειμή 2.

ἀναδειμή ἡ, Ἡπ. —Λεξ. Δημητρ. ἀναδιμή Ηπ. (Ζαγόρ.) ἀναδμή Ηπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τοῦ ο. ἀναδείμω.

1) Ἀνάδειμα (II) 1, δ ἴδ., Ηπ. (Χουλιαρ.) 2)

Μεταφ. διατάραξις τῆς τάξεως Λεξ. Δημητρ.: Τέτοια ἀναδειμή 'ς τὸ χωρὶς δὲν εἶχε ξαναγίνει. 2) Τὸ ἀναδευθέν, τὸ ζυμωθὲν ἀλευρον Ηπ. Συνών. ἀνάδειμα (II) 2. 3)

Η διὰ τὴν ζύμωσιν τοῦ φυράματος χρησιμοποιουμένη ζύμη Ηπ. (Ζαγόρ.): Φέρ' τ' ἀναδιμή ἴδω ν' ἀναπτάκον τοὺς προνεῦμά.

Συνών. μαγιά, προζύμι.

ἀναδειμδς ὁ, Κορσ.

Ἐκ τοῦ ο. ἀναδείμω.

Σύγχυσις, ταραχή: Ἀναδειμδς ἐγίνη ἀναμεταξὺ 'ς τοὺς δεῖνα. Συνών. ἀνακατισμός, ἀνακατούρα, ἀνακάτωμα, ἀνακατωμός, ἀνακάτωσι, ἀνακατωσά, ἀνακατωσούρα. Πβ. ἀναδειμδα (II) 1.

ἀναδειντράδα ἡ, Κάρυστ. —Λεξ. Δημητρ. ἀνεντράδα Τῆν. ἀνεδράδα Ανδρ. ἀλεντράδα Ίκαρ. ἀλεντρούδα Ίκαρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ούσ. ἀναδεινδράς. Ο τύπ. ἀνεντράδα καὶ ἀλεντράδα κατ' ἀνομ. Πβ. ΓΧατζιδ. MNE 2,436. Ο τύπ. ἀλεντράδα καὶ ἀλεντράδα κατ' ἄλλα εἰς -ούδα.

Ἀμπελος στηριζομένη ἐπὶ δένδρου ἡ ίκριωματος ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Μανδειδερή μον λεμονεά, ψηλή μ' ἀναδειντράδα,
φαρμάκι ποῦ μὲ πότισσις αὐτὴ τὴν ἀβδομάδα

